

er behov for mindre forpligtende internationalt samarbejde, men for mere forpligtende mellemstatsligt samarbejde. Det vil sige, at lande, selvstændige nationer har mulighed for at samarbejde stadig tættere om problemer, som er grænseoverskridende. Så for os er der ingen modsætning dér. Jeg forstår naturligvis, at det er der for Dansk Folkeparti. Det er derved, at der er en stor forskel mellem Enhedslisten og Dansk Folkeparti.

Kl. 23.15

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Hr. Søren Søndergaard plejer faktisk at kunne forstå almindelig logik, men jeg vil sige, der ikke var logisk hoved eller hale i det her svar.

Vi har været inde i lidt teoretiske diskussioner om, hvad nu, hvis folkeretten kom til at stå over for statsretten, og det er jo sådan et problem, man kan teoretisere over.

Hr. Søren Søndergaards synspunkt var, at så gælder folkets selvbestemmelsesret fuldstændig uindskrænket, uden al statsret, og ser bort fra, at for at folkenes selvbestemmelsesret kan manifestere sig, må folket manifestere sig i en stat; det er absolut nødvendigt.

Når folkenes selvbestemmelsesret gennem folkets statsdannelse skal have en suveræn retsorden, hvad bliver der så af den internationale retsorden? En retsorden må altid bygge på, at retsordenen er stærkere end den stærkeste, og derfor er de to ting uforenelige.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nej, nu sagde jeg faktisk ikke, at folkenes selvbestemmelsesret gælder uindskrænket. Jeg sagde faktisk meget omhyggeligt, at et folks ret til selvbestemmelse aldrig må ske på ryggen af et andet folks ret til selvbestemmelse, og jeg understregede, at i en række konkrete situationer, som hverken handler om Grønland eller Færøerne, kan det være vanskeligt konkret at se, hvordan man skal udmønte folkenes ret til selvbestemmelse.

F.eks. kan alle formentlig give quebecanadierne ret til at løsrive sig fra Canada, hvis det er det, de ønsker. Samtidig må man så bare konstatere, at der inden for Quebec er store indianske områder, som man så også må give retten til at løsrive sig. Der er altså konkrete problemer, som man må forholde sig til. Så jeg sagde altså ikke, at der var tale om en fuldstændig uindskrænket ret. Det er bare ikke noget, der har med Grøn-

land og Færøerne at gøre, hvor tingene er adskilt.

Og så vil jeg insistere på, at for Enhedslisten er det sådan, at forudsætningen for, at vi kan få et stadig stærkere internationalt samarbejde, og det ønsker vi, og en international retsorden, er lige præcis, at der ikke er folk og folkeslag, der er undertrykt, men at folk har demokratiske stater, hvorigennem de kan forhandle med andre om det internationale samarbejde. Jeg forstår, at der her er en uenighed med Dansk Folkeparti. Det tror jeg vi kommer til at leve med; jeg tror i hvert fald ikke, vi får den løst i aften.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så et det forslagsstilleren, hr. Tórbjörn Jacobsen.

Tórbjörn Jacobsen (TF):

»Forsvinder nationerne, vil det gøre os mindst lige så fattige, som hvis alle mennesker blev fuldstændig ens med samme personlighed og samme udseende. Nationerne er menneskets rigdom, nationen er menneskets kollektive personlighed. Selv de allermindste har deres særlige farvespektrum og rummer i sig selv en speciel variant i den guddommelige idé.«

Således opfatter den russiske forfatter Aleksandr Solzjenitsyn nationernes betydning for menneskeheden og dens trivsel.

Ved et rigsfællesskabstræf i et gammelt pakhus nede ved Asiatisk Plads for fire år siden blev den forhenværende islandske præsident, Vigdís Finnbogadóttir, spurgt, om hun mente, at de tilbageværende danske besiddelser i Nordatlanten var store nok til at tage vare på deres egen selvstændighed. Svaret kom prompte: Der findes hverken små eller store nationer, der findes kun nationer. Altså er en nation en kvalitativ og ikke en kvantitativ størrelse.

Det færøske folk bor i et velafgrænset landområde fjerntliggende fra Danmark. I det historiske perspektiv havde øerne helt frem til begyndelsen af det 19. århundrede mere til fælles med Norge end med Danmark, og som de fleste ved, har den historiske udvikling af gode grunde været meget forskellig på Færøerne og i Danmark.

Administrativt har Færøerne altid haft en særstilling i forhold til det norske og senere det danske rige.

Kl. 23.20

Juridisk har Færøerne en ældgammel særstilling og har således aldrig været en fuldt integreret del af Danmarks jurisdiktion. Det færøske folk har aldrig vedtaget og ej heller aldrig aner-